

Preek over HC Zondag 30b (vr/antw. 81,82)

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Ps. 106:1,2

Viering heilig avondmaal

- Lezen: avondmaalsformulier 4
- Geloofsbelijdenis van Nicea
- Voorbereiding tafel, zingen: Lb. 14:1,2,3
- Opwekking
- Rondgang van het brood
- Lezen: Lucas 14:1-11
- Rondgang van de beker
- Zingen: Lb. 14:4,5
- Dankzegging

Lezen: Lucas 14:12-24

Zingen: Gez. 155:1,2,3,4,5

Tekst: HC Zondag 30b (vr/antw. 81,82)

Preek

Zingen: Lb. 262:1,2,3

Gebed

Collecte

Zingen: Ps. 145:1,4,5

Zegen

Gehouden te: Baflo, 13-09-15 (14.30 u.)

Preek

Thema: Uitgenodigd voor het feestmaal van de Heer!

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Dineren

Dineert u wel eens? Vast niet zo vaak. Een keertje uit eten gaan, af en toe. Visje eten op Lauwersoog, een patatje bij de snackbar. Een keertje naar de pizzeria. Maar uitgebreid dineren in een restaurant met een Michelinster? Nee, dat is geen dagelijkse bezigheid.

Er moet een bijzondere aanleiding voor zijn. Een jubileum of een feest.

Wat is er nodig voor zo'n feestelijk diner? Een sfeervolle accommodatie, een goede kok, eersteklas producten. Maar vooral zijn er mensen nodig die mee mogen genieten van het heerlijke eten en de feestelijke sfeer.

Als gastheer en gastvrouw nodig je een aantal mensen uit. Familieleden, goede vrienden, collega's en zakenrelaties misschien. Je kunt nog zo'n fijn diner klaarmaken of reserveren, maar als er geen mensen zijn om te eten, dan wordt het niets. Een maaltijd is iets voor samen.

Zo is het ook met de maaltijd van de Heer, waaraan u vandaag hebt mogen deelnemen. Christus wil mensen zien aan zijn tafel. Hij nodigt mensen uit.

Genodigden, die komen om zijn hemelse feestmaal mee te vieren, die in het geloof op Jezus' uitnodiging ingaan.

Wie zijn dat dan? Dat is inhoudelijk dezelfde vraag hier in zondag 30: "*Voor wie is het avondmaal van de Here ingesteld?*" Ons leerboek geeft er een duidelijk antwoord op.

Over het feestmaal van Christus en de genodigden daarbij gaat het ook in Lucas 14. Daarover gaat het nu ook in deze preek na afloop van de avondmaalsviering van vandaag.

De boodschap is, samengevat:

Uitgenodigd voor het feestmaal van de Heer!

Die uitnodiging is: a. genadig, b. niet vrijblijvend.

2. Genadig.

Het heilig avondmaal is de maaltijd van de Heer Jezus Christus. God richt die maaltijd aan en de Jezus is er de gastheer. Hij geeft zich aan ons in de tekenen van gebroken brood en vergoten wijn. Zo ontvangen wij het heil, de redding. Dat is een feestelijk gebeuren.

Christus zet onze avondmaalsviering tegelijk in het licht van de Bruiloft van het Lam. Het grote feestmaal, dat God zal aanrichten op de jongste dag. We krijgen er een voorproefje van de eeuwige vreugde.

Over die maaltijd in het Koninkrijk van God spreekt Jezus in de gelijkenis van Lucas 14. Hij noemt haar in de toepassing "*mijn feestmaal*". De maaltijd, waarvan Hij de gastheer zal zijn. Jezus zegt:

"Ik zeg jullie: niemand van degenen die eerst uitgenodigd waren, zal van mijn feestmaal proeven." (Luc. 14:24)

Dat is voor de mensen daar aan tafel in het huis van die voorname Farizeeër een dreigend woord. Dreigend omdat zij hun gast Jezus miskennen en niet in Hem willen geloven. Als het er op aan komt leggen zij de uitnodiging voor het hemelrijk, die zij allang van God hebben, naast zich neer. En dus: de eerste genodigden moeten het veld ruimen voor anderen.

Het is duidelijk, dat het door God genodigd zijn tot het feest van de Heer de rode draad vormt in dit gedeelte van Lucas 14.

Lucas vertelt. Jezus is op een sabbat uitgenodigd bij een van de leidende figuren van de partij van de Farizeeën. Jezus alleen, zonder zijn leerlingen. Hij ontving die uitnodiging niet, omdat ze van hem hielden of omdat ze het fijn vonden hem in hun midden te hebben. Nee, ze wantrouwen hem en scheppen door de uitnodiging een gelegenheid om hem kritisch waar te nemen. Ze hebben beslist negatieve bedoelingen. Maar deze gewantrouwde gast maakt zich aan deze maaltijd bekend als de Eigenaar van Israël en de Gastheer van het feestmaal in het hemelrijk.

Als Heer van Israël mag hij op sabbat een zieke genezen. Evengoed als elk van de andere aanwezigen op de sabbat zijn zoon of zijn os uit de put zal trekken. De genezen zieke moet immers ongestoord en gelukkig het feest van de rustdag kunnen vieren. Maar hij mag niet meedoen aan de maaltijd. Jezus moet hem laten gaan.

Bedelaars, misvormden, lammen en blinden komen niet voor in het uitnodigingsbeleid van de Farizeeën. Alleen geëerde en voorname mensen staan bij hen op de uitnodigingsrol.

Jezus maakt duidelijk dat bij hem die bedelaars en andere zwakke mensen wel op de rol staan. Een geëerde gast is voor hem bij voorbeeld die genezen man met waterzucht, die hier moet afdruipten.

Echt gastvrij ben je, als je mensen uitnodigt, die je niets kunnen terugbetalen. Gelukkig ben je als je dat doet, zegt Jezus tegen zijn gastheer en de andere tafelenoten.

"U zult ervoor beloond worden bij de opstanding van de rechtvaardigen." (Luc. 14:14)

Die woorden lokken een reactie uit van één van de tafelenoten:

"Gelukkig al wie zal deelnemen aan de maaltijd in het koninkrijk van God!" (Luc. 15:15)

[Iemand schreef hierbij ter verklaring: "De uitroep van deze gast is nogal ironisch. Enerzijds brengt hij een toast uit op de prediking van Jezus dat het hemelrijk nabij is: "Proficiat voor wie daar dan binnenkomen!" Anderzijds schudt hij de waarschuwingen van zich af: hij ziet geen probleem voor zich persoon-

lijk. Behoort hij niet tot de vooraanstaande gelovigen die God al vanaf Abraham heeft genodigd tot zijn heil voor alle volken?!"^{1]}

Op deze woorden reageert Jezus met zijn gelijkenis. Hij verkondigt het Koninkrijk van God, dat komt. Hij sluit aan bij het beeld van de maaltijd. Dat is een bekend beeld uit het Oude Testament. God gaat een feestmaal aanrichten. Daarvan hadden de profeten al gesproken.

Voor die maaltijd heeft God zijn volk uitgenodigd, de kinderen van Abraham. Eerst nog een ongedateerde uitnodiging, waarop de mensen kunnen reageren. Maar later wordt die uitnodiging meer gedateerd. Het hemelrijk is immers dichtbij gekomen in Jezus Christus.

Abrahams nageslacht heeft die uitnodiging gekregen. Niet omdat zij groter, beter of geloviger waren dan andere mensen en volken. Het was alleen Gods genade, die in die roeping duidelijk werd. God riep en nodigde uit naar zijn welbehagen, hartelijk en liefdevol. 'Kom tot het heil. Kom tot het feest dat ik ga klaar maken op Sions berg, op de plaats die ik verkoren heb.'

Het is genade, wanneer God nu zijn Zoon zendt om die uitnodiging kracht bij te zetten. 'Kom binnen in het hemelrijk. Geloof in Jezus Christus, die de deur naar de feestzaal is.'

Maar de Farizeeën leggen die boodschap naast zich neer en velen van het Joodse volk in hun spoor. Daar wil Jezus zijn tafelgenoten aan ontdekken door de gelijkenis van de verontschuldigen die Hij vertelt. Zij lopen het gevaar de genade te verspeelen door hun wantrouwend ongeloof tegenover Jezus.

Genade is het ook, wanneer de Heer uit de gelijkenis in plaats van de eerst genodigden anderen in zijn feestzaal binnenbrengt. De bedelaars, de misvormden, de blinden en de lammen. En later het volk van buiten de stad. Wanneer Hij met het evangelie van Jezus Christus de heidenvolken uitnodigt tot zijn heil en hen binnenlaat in de hemelse feestzaal.

Genade is het. Want zij zijn die uitnodiging ook niet waard. Ze hebben niets om mee te brengen aan het feestmaal. Niets dan hun vege lijf en hun lege hart.

Zo is het ook enkel genade, broeders en zusters, wanneer u aan de maaltijd van de Heer mag deelnemen als voorproefje van het grote feest. Wanneer u de uitnodiging tot het feestmaal van Christus ontvangt en aanneemt.

Het is een genadige uitnodiging en geen kwestie van recht hebben op een ereplaats aan Gods maaltijd. "*Want wie zichzelf verhoogt zal vernederd worden, en wie zichzelf vernedert zal verhoogd worden.*" (Luc. 14:11)

Dat betekent: maak je klein voor God. Besef je schuld en je ellende. Je misvormdheid. Misvormd ben je immers door duizend zonden.

Verwonder je erover, dat je aan Christus' maaltijd mag deelnemen. Dat u genodigd bent tot de bruiloft van het Lam.

Iets van die verwondering hoor ik doorklinken in vr/antw. 81 van de catechismus. "*Voor wie is het avondmaal van de Here ingesteld?*" Voor hen die zichzelf om hun eigen vroomheid een ereplaats gunnen aan Gods tafel à la de Farizeeën?

---

¹ Dr. J. van Bruggen, Lucas, Het evangelie als voorgeschiedenis, p. 282.

Nee, zegt de catechismus: *"Voor hen die om hun zonden een afkeer van zichzelf hebben..."*

Dat is voor hen die zichzelf in het licht van Gods Woord hebben leren kennen als bedelaars en misvormden, als lammen en blinden in geestelijk opzicht. Dat zijn zij, die belijden dat zij uit zichzelf buiten het heil staan, buiten het hemelrijk, ja midden in de dood liggen.

Zij zijn onder het Woord van God hongerig geworden naar het heil. Zij zoeken het leven buiten zichzelf in Jezus Christus. Want ze hebben leren geloven, dat Hij de Redder is en dat je alleen via Hem het hemelrijk binnen kunt.

Zij vertrouwen ondanks hun zonden en ellende er toch op, *"dat deze (zonden) hun om Christus' wil vergeven zijn (Let u op dit woord: vergeven zijn!), en dat ook de overblijvende zwakheid door zijn lijden en sterven bedekt is; die ook begeren hoe langer hoe meer hun geloof (nl. in Christus) te versterken en hun leven te beteren."* Ze hebben Gods genade opgemerkt. En ze hebben tot hun verwondering de uitnodiging tot het feestmaal ontvangen.

O ja, ook hen zijn allerlei verontschuldigen eigen. We zetten zovaak die uitnodiging even weer weg door onze zonde. Maar we komen er niet los van, omdat we door het geloof aan Christus zelf verbonden zijn. Dat geloof is nog maar zo zwak. Het heeft dringend versterking nodig.

Die versterking geeft Christus u in het avondmaal. Het is de herbevestiging van de uitnodiging tot de bruiloft van het Lam. Het is de 'foto' van de Bruidegom in het moment van zijn uiterste liefde, die de bruid van Christus regelmatig ter hand neemt. Want ze wil en moet die liefhebbende Bruidegom steeds voor ogen houden. Met Hem mag ze immers op weg zijn naar zijn feest. Het feest van de genade. Wat een heerlijkheid!

Maar er zit nog een andere kant aan die uitnodiging. Dat maakt Jezus in Lucas 14 ook erg duidelijk.

2. Niet vrijblijvend.

Je kunt vragen: De uitnodiging is niet vrijblijvend. Hoezo? Zit er verplichtende kant aan die uitnodiging? En waarom dan?

Een uitnodiging met een niet vrijblijvend karakter, dat vinden wij niet zo bij elkaar passen. Vrijheid, blijheid, denken we. "Ieder moet het zelf maar weten. Even goede vrienden." Of toch niet?

Wij moeten er wel even op letten wie er uitnodigt. Wij zijn al teleurgesteld wanneer goede vrienden om flutredenen niet ingaan op onze uitnodiging.

Jezus spreekt over de uitnodiging, die God doet uitgaan. De Almachtige, de Heer van alle dingen, nodigt uit in zijn welbehagen en zijn genade. Hij belooft zijn heil aan wie Hij wil. Maar genade is niet vrijblijvend.

God roept tot het heil. "Geloof in Mij," zegt Jezus. "Stel in je zonde en ellende je vertrouwen op mij. Want bij mij vind je het heil. Hier kom je het hemelrijk binnen."

Gods uitnodiging is oprecht en welgemeend. Je mag hem niet naast je neerleggen. Want dan trap je God op zijn hart en riskeer je de toorn van God.

Jezus maakt dat duidelijk in zijn gelijkenis. De slaaf die door zijn heer er op uit wordt gestuurd om de genodigden op te halen, komt allerlei verontschuldigen tegen.

De één moet nodig zijn pas gekochte akker gaan inspecteren. De ander moet zijn pas gekochte spannen ossen gaan keuren. (Voor onze tijd vergelijkbaar met het uitproberen van een nieuwe trekker met landbouwwerktuigen). Onzin! Want zoiets doe je, voordat je tot zo'n investering overgaat.

En de pasgetrouwde man wordt niet naar een oorlogsgebied gestuurd, maar uitgenodigd voor een feest. Hij kan nadien gerust en met vreugde bij zijn vrouw blijven wonen.

De aangevoerde redenen zijn kwetsend voor de gastheer. Zijn liefde en vriendschap worden versmaad. Hij wordt op zijn hart getrapt. We begrijpen, dat hij boos wordt. Wie aan Gods roepstem geen gehoor geeft, roept Gods toorn over zich. Hij verspeelt de genade en is er zelf de oorzaak van, dat God hem voorbijgaat en anderen uitnodigt tot het feest van Christus.

Jezus verwijt dat zijn tafelgenoten in het huis van die Farizeeër. Zij weigeren te geloven in Jezus. Voor hen is hij een gewantrouwde gast. Maar hij ontpopt zich als de gastheer van de toekomst.

"Ik zeg jullie: niemand van degenen die eerst uitgenodigd waren, zal van mijn feestmaal proeven." (Luc. 14:24)

Gods uitnodiging is niet vrijblijvend. Hij roept met kracht en met liefde. Jezus is de Heer van Israël en het Hoofd van zijn gemeente. Hij wil zijn feest doorgang laten vinden.

Vandaar dat de slaaf in de gelijkenis eerst de stad in wordt gestuurd om uit de straten en de stegen de bedelaars en misvormden en blinden en lammen in de feestzaal te brengen. En als er dan nog plaats over blijkt te zijn, dat moeten van buiten de stad de mensen worden gehaald en met kracht worden meegenomen naar het huis van de Heer.

Laatstgenoemden – de mensen van buiten de stad, van buiten Gods verbond – rekenen er helemaal niet op, dat ze welkom zijn. Zij moeten daarvan overtuigd worden. Weerstand bij hen moeten worden overwonnen. Dat doet de Heilige Geest met de kracht van het evangelie van Jezus Christus.

Zo laten mensen zich meenemen naar het feestmaal, ondanks zichzelf. Ondanks hun lage staat en hun heidense afkomst.

Het gaat hierom: je laten meenemen naar het feest. En je dan ook gewonnen geven aan de Gastheer. Luisteren naar zijn leer en zijn geboden. Je in belijdenis en wandel gedragen als genodigden tot het heil. Als geroepen heiligen. Als mensen die zich van harte tot God bekeren.

Voor zulke mensen is het koninkrijk van God. Voor zulke mensen is het avondmaal ingesteld. Zij leren Christus kennen en zichzelf in het licht van zijn woord. Daartoe dient onder andere de zelfbeproeving bij het avondmaal.

"Maar de huichelaars en zij die zich niet van harte tot God bekeren, halen door hun eten en drinken een oordeel over zich."

Speel dus geen toneel voor God. Denk niet lichtvaardig, dat het met de uitnodiging tot Christus' feest wel snor zit, à la de Farizeze tafelgenoot van Jezus uit Lucas 14. Maar geloof het evangelie van Christus en leid een leven dat daarbij past. Een leven in gehoorzaamheid en heiligheid.

Want voor hen, die zich door hun belijdenis en leven als ongelovigen en goddelozen doen kennen, is er geen plaats aan Christus' maaltijd. In de hemel niet en, vooruitlopend daarop, ook niet aan het avondmaal. Wij belijden dat in antwoord 82 van de catechismus.

De maaltijd van de Heer is een heilig feest. Want de Heer is de heilige God. Hij zet zijn stempel op het feest. Dat stempel van heiligheid staat ook op het avondmaal, zoals we dat vandaag weer hebben mogen vieren. Vandaar de verplichting tot onderlinge liefde, tot onderlinge beproeving en tucht. Om te voorkomen, dat Gods verbond wordt ontheiligd en zijn toorn over de gemeente wordt opgewekt. Zoals dat in Korinthe het geval was doordat men het lichaam niet onderscheidde door zijn asociale eetpatroon aan de liefdemaaltijden.

Gods uitnodiging is niet vrijblijvend. Zij brengt verplichtingen mee. Voor uzelf, voor ons als gemeente. Adeldom verplicht, zegt het gezegde. Zeker de adeldom van het kind van God mogen zijn en volgeling van Jezus Christus. Gods roeping tot zijn hemelse feest verplicht nog meer dan adeldom. Want het gaat daarin om Gods liefde en zijn genade.

Wie dat afslaat zal het merken. Hij zal vernederd worden. Hij zal niet proeven van mijn maaltijd, zegt Christus. Buitengesloten als hij is, buiten het hemelrijk. Tenzij zo iemand zich bekeert. Dat moeten we er zeker bij zeggen.

Kerklidmaatschap zonder meer is geen garantie voor het mogen deelnemen aan Christus' feestmaal. Vandaag niet, in de heerlijke toekomst evenmin.

Geloof in Jezus Christus. Gelukkig is hij die in de weg van waar geloof proeven mag van Gods eeuwig heil in Jezus Christus. Gelukkig wanneer je door God zelf in Christus verzadigd wordt van heil, aan de maaltijd van Christus, door God zelf bereid, de bruiloft van het Lam. U bent genodigden. Leg die uitnodiging dan niet naast u neer. Maar neem hem aan in het geloof in Jezus Christus.

Amen